

Albumikatsaus

MÄ
VIHAAN
ONNELLISSIA
IHMISIÄ!

Reiser:
Paksu nilkki
suom. Jukka Heiskanen
tekst. Jari Rasi
WSOY 1993

Lähetysaarnasta rienaavan Ulkoilmaelämän jälkeen ranskalaiselta räävittömyyden mestarilta Reiserilta ilmestyy Paksu nilkki, jossa revitellään (kai) kotikonnuilla. Päähenkilö kekkuloi paskaisissa alkkareissa kiusaamassa ihmisiä yleensä ja naisia. Ranskalaisesta hienostuneisuudesta ei ole tietoaakaan. Pikemmin Reiserin luoma sikai-

Edith - Yann:
Basil ja Victoria
suom. Jukka Heiskanen
tekst. Jussi Karjalainen
Jalava 1993

Basil ja Victoria on tarpeeksi perinteinen, jotta perussarjakuvaan ystävä voi tuntea olonsa mukavaksi, mutta samalla niin omaperäinen, että tavallisiin pallopiihin kyllästynyt lukija nauttii joka sivusta.

Materiaalikoikeilut sarjakuvassa ovat harvinaisia. Sitten Bilalin peitevärsumujen ja Mattotin värilitujen ei näille leveyspiireille ole juuri innovaatioita kulkeutunut. Edithin rosciset piirrookset sekatekniikalla (akvarelli, peiteväri, tussi ja pastelliliitu arvelen) sävy-paperille ovat todella raikas tuulahdus kaikkien kliinisten perus-tyylien jälkeen. Paperin sävyt, bestistä yönsiniseen, on pistetty palvelemaan tarinan kuljetusta, ilman minkäänlaista kikkailun tun-
tua.

Ihmishahmot ovat pelkistettyjä sarjakuvan tradition mukaan, kun taas näyttämö, viime vuosisatainen Lontoon slummi on lainannut synkät kaarikäytävänsä ja jyrkät portaikkonsa vielä kauempaa taidehistoriasta, italialaisen Piranesin 1700-luvun vankilapiirroksista.

Kolttosia tekeviä lapsukaisia riittää yllinkyllin nuorisosarjakuvan genressä, mutta Basil ja Vic-

toria eivät tee kepposia. He tekevät pikkurikoksia selvittääkseen päivästä toiseen aikuisten maailmassa. He tietävät hyvin, mikä on oikein ja mikä väärin, mitä ei voi sanoa kaikista tarinan aikuisista.

Vai onko oikein, että Victorian veli joutuu hirteen tapettuaan itsepuolustukseksi? Onko oikein toimittaa löytöpalkkion toivossa karannut hindutyttö vanhemmilleen, jotta nämä saisivat polttaa tämän elävältä uskonnon ja tradition vaatimusten mukaan? Tai laittaa oma rakas koira rottataistelu-areenalle, etenkin jos tarvitsee rahat veljensä pelastamiseen?

Victorian veli hirtetään, lohdu-ton tyttö löytää koiransa Cromvelliin ilmeisen hengettömänä ja Basilkin on teillä tietymättömillä.

Victoria päättää hukututtaa Thamesiin. Hänet pelastetaan, ja samalla selviää myös miksi hindutyttöä etsitään.

Tarinan suurimpia ansioita on että oikeasti pahoja ja vaarallisia asioita ei selitellä lällyiksi ja vaarattomiksi. Elämää ja kuolemaa koskevat päätökset ovat vaikeita aikuisellekin, saatikka sitten lapselle. Käsikirjoittaja Yannin punomaa tarinaa voi lukea jännittävänä tai viisaana tai viihteellisenä tai surullisena, se virittää lukukerrasta toiseen uusia ajatuksia.

Siis: jotakin vanhaa, jotakin uutta, kunnan tarina ja upeat värit. Mitä muuta voi enää toivoa? Originaalinäyttelyä?

Kata Koskivaara

lija muistuttaa pahinta painajaista suomalaisesta junistista.

Reiserin huumori on aina härskiä, mutta jotenkin oudosti se ei juuri koskaan vaikuta ilkeältä. Paksu nilkkikin tietää kaikessa irstaudessaan, ettei hän koskaan todella onnistu iskemään kiusaamiaansa naisia. Niinpä tyyppi on - kuten kaikki suuret koomikot - jotenkin kierosti hellyttävä.

Pohjimmiltaan Reiser nauraa kuitenkin sovinnaiselle suvaitsemattomuudelle. Lioittelu on aina ollut huumorin väline. Reiser vain lioittelee Paksun nilkinsä härskiyden äärimmillään pitääkseen peiliä sen vastakohtalle.

Reiserin piirrostyylillä on yhtä sotkua ja töherryttä, mutta hän onnistuu välttämään sillä uskomattoman elävää ja moninaista ilmeitä, joita ilman huumori tuskin toimisi.

Harri Röpöttö

Jacques Tardi:
Tuntemattoman sotilaan tositarina
suom. Jukka Heiskanen
tekst. Anu Tontti
Like 1993

Tardi ja Forest:
Sama täällä
suom. Juhani Tolvanen
tekst. Maiju Loukola
Jalava 1993

Ranskalainen mestari Tardi tunnetaan meillä ennestään kahdesta Leo Malet'n dekkarin sarjakuvituksesta ja Adelen eriskummallisten seikkailujen ensimmäisestä osasta. Niitä yhdistää menneiden aikojen Pariisin pikutarkka kuvaus. Like ja Jalava avartavat Tardin taiteilijakuva kahdella surrealistisella tarinalla.

Tuntemattoman sotilaan tositarina ilmestyi alunperin vuonna 1974 ja on siis Tardin varhaisimpia töitä. Piirtäjänä Tardi on jo täysin valmis. Hergen vaikutteet näkyvät vielä ehkä selvemmin kuin myöhäisemmissä töissä, joissa ilmaisu hioitui lopullisesti tarkaksi.

Tarinassa kirjailijan luomukset vainoavat tekijäänsä ahdistavassa ja groteskissa painajaisessa. Vi-

meisellä sivulla sekavalta vaikuttanut juttu paljastuu yhdeksi muunnelmaksi Tardin vakioaiheista, ensimmäisestä maailmansodasta. Sota on kauheampi kuin mikään tarina, jonka kukaan kirjailija olisi voinut ikinä kuvitella.

Barbarellan piirtäjänä tunnetun Forestin käsikirjoitukseen perustuva Sama täällä on Tardin päätoita ja ylipäänsä eurooppalaisen sarjakuvan virstanpylväitä. Yli 160-sivuinen tarina on suuri muutenkin kuin fyysisiltä mitoiltaan. Meillä sen julkaisemista on saatu odottaa liki 15 vuotta. Alunperin Forestin tarinasta piti syntyä elokuva, joka ei onneksi toteutunut. Tuskinpa Sama täällä olisi toiminut läheskään yhtä hyvin valkokankaalla.

Herra Sama elää Mornemontin maita ja mantuja halkovien muurien päällä samaan tyyliin kuin lasten leikissä, jossa ei saa koskea maahan. Naapurit ovat kahmineet. Saman suvun maat, mutta muurit portteineen kuulu-

vat hänelle. Niitä avaamalla hän tienaa elantonsa piiritystilassa.

Sama käy karkamaista sotaa kaikkia vastaan. Loputon oikeusjuttu lupaillee toivoa maanomaisuuden palautuksesta. Kovin tardedimaisen pessimistisesti kaikki pyrkimykset valuvat lopulta hukkaan. Mornemont joutuu huippupolitiikan pelikentän ruuduksi. Kun Sama lopulta näyttäisi saavuttavan suurimman haaveensa, hän ei siitä enää piirtäakaan.

Ratkaisu lähtemisestä muihin maisemiin näyttäisi saman kuumeisiin arvoihin nähden yllättävän terveeltä. Mutta niin vain käy, että Tardi jättää sankarinsa lopulta soutelemaan keskelle tyrskyjä ja harhoja yhdellä airolla.

Harri Röpöttö

Michael G. Ploog:
Legenda Joulupukista
suom. Jorma Penttinen
tekst. Maiju Loukola
Like 1993

Tuntemattomanpuoleinen jenkkipiirtäjä Michael L. Ploog on rustannut ainakin suomalaisittain vieraantuntuisen version Joulupukin elämästä. Juttu perustuu myös Ihmema Ozin kirjoittaneen L. Frank Baumin romaaniin.

Ploogin sarjakuvassa Joulupukki varttuu maisemissa, jotka muistuttavat lähinnä Tarua sormusten herrasta. Mukana on jos jonkinmoista peikkoja ja keijua, joista osa on kiltejä ja osa ilkeitä. Ennen kuin joulu saadaan maailmaan, joutuu pukki tietenkin pelinappulaksi hyvän ja pahan iänikuiseen taisteluun.

Ainakaan Legenda Joulupukista ei jeesustele joulusanomassaan, sillä Kristuksella ei tämän tarinan mukaan ole mitään tekemistä koko juhlan kanssa. Vaikea sitten sanoa, mikä eniten kyllästyttää - uskonnollinen joulu vaiko Ploogin lahjoihin liittyvää materialismi ja kliseistä hyvän ja pahan vastakkainasettelua korostava se-pustus.

Ploog piirtää tarkasti, mutta steriilisti. Satuolennot ovat näytäviä ja värit hehkuvia, mutta silti jälki näyttää merkillisen hengettömältä. Toivottavasti jättikokoinen ja kovakantinen opus löytää yleisönsä supermarketista, että Liken talous paranisi. Jos vaikka kustantajalla olisi tällaisen rahastusopuksen avulla paremmin varaa jatkaa taiteellisesti kunnianhimoisempaa julkaisupolitiikkaan-sa...

Harri Röpöttö

Jii Roikonen:
Jasso rypee riemussa
Jalava 1993

Jii on siis saanut Hesarin strippinsä kierrätykseen. Hyvä niin, strippi päivässä -formaatti ei tehnyt näille oikeutta. Terve hulluus loistaa kirkkaimmin rivien välillä. Irrallisina tavanomaiseksi typeryydeksi usein latistuvat gagit muuttuvat täyslaidallisine kilpailukykyiseksi huumoriksi.

21-sivuinen "seikkaperäily kirjahyllyn välissä" on varmaan useimmille ensikosketus Jiin ihmieelliseen maailmaan, sitä pienlehdistä tuttua itseään, välttämättömin selittävä siltä Jiin ja huumorin välillä ja "makkara jää kaappiin" ohella albumin parasta antia, sillä pitkät sarjakuvat, joissa ei tarvitse joka välissä sanoa jotain hauskaa, tarjoavat kuitenkin mahdollisuuden monipuolisempaan ryöpytykseen.

Grafiikka säilyttää tasonsa kautta linjan omilla ehdoillaan. Toisaalta, Jasso-kissa on sittenkin "vain"

huumorisarja, kokoelma gageja, osa absurdeja, osa hyviä ja, kuten aina, valtaosa tavanomaisia. Mutta ehkä omaperäiseen ympäristöön sijoitettu normaalistelu on valttia.

Muuten olen sitä mieltä, että Masi ja Karvinen eivät ikinä menesty ja että tämä on Jalavan paras albumi sitten Segarin Kippari Kallen.

"En ole mikään norsu, vaan aivan tavallinen pakastettu Mauri Mammutti."

Kivi Larmola

Cosey:
Matka Italiaan 1
ja 2
suom. Jorma
Penttinen
tekst. Hannele
Parviola
Like 1993

Coseyn kahtena nolin 50-sivuisena albumina ilmestynyt sarjakuvromaani *Matka Italiaan* kolahti odottamattoman kovaa. Se on

aidontuntuinen kuvaus kahden kaveruksen, Artin ja Ianin, elämästä - nuoruudesta, Vietnamista, seestymisestä ja naisuhteista. Keskeisellä sijalla tarinassa ovat miesten lisäksi Kamputseasta paennut lapsi Kenon sekä molempien miesten lapsuudenrakkautta, omapäinen ja erilainen Shirley.

Albumi kerii verkkaisen vaikuttavasti ja elämäntapaisesti esiin tapahtumia ja tunteita, joiden todellisuuden aivan aistii ympärillään - tuntuu kuin nämä henkilöt olisi tuntenut jo vuosia. Niinpä kaikki kerrottu koskettaa lukijaa ja hän pääsee matkaamaan päähenkilöiden mukana halki ilojen ja surujen - niin Coloradon metsissä kuin Italialaisen pikkukaupungin kaduillakin.

Albumin rakenne sekoittaa taitavasti muistoja

Aku Ankan Juhlasarjat 3
suom. Markku Kivekäs,
Markku Saarinen ja Aku
Ankan toimitus
tekstaus Jari Rasi
Sanomaprint 1993

Aku Ankan Sunnuntai-
sarjat 1
suom. Marja Kelo, Mari-
ta Lehtonen, Antero Ra-
evuori ja Heimo Lepikkö
tekstaus Heimo Lepikkö
Sanomaprint 1993

Aku Ankan juhlasarjat 3 on jälleen muhkea kokoelma ankkamestari Carl Barksin tuotantoa. Huolellinen toimitustyö, hyvä tekstaus, hillityt värit, alkuperäiset sivutaitot ja erinomainen painojälki takaavat, että tarinat ovat mitä nautittavimmissa muodossa.

Varsinaisena täkynä kaikille ankisteille kirjassa on "The Firebug"-tarina (1946), joka on saanut suomenkieliseksi nimekseen

nuoruudesta nykypäivään. Näin kertonta pysyy koko ajan jäntevänä. Lukija löytää uusia merkityksiä jo aiemmin lukemilleen osioille eikä sarjakuvassa ole loppujen lopuksi mitään merkityksetöntä.

Coseyn piirros on kiitettävän realistista, kaunista ja rentoa. Erityisesti hän kunnostautuu ilmeikkäissä ihmishahmoissa ja näyttävisä maisemataustoissa. Ruutuajottelussaan hän on uskaltanut antaa riittävästi tilaa luonnolle ja rakennuksille, vaikka yhtä hyvin saakin myös pienet lähikuvat toimimaan.

Arkipäivässä ja ihmissuhteissa riittää enemmän seikkailuja kuin kolmessakymmenessä toimintasarjakuvassa yhteensä.

Toni Jerrman

Liekkimies. Akun pyromaaminen riehunta oli aikoinaan liikaa Aku Ankan toimitukselle, ja tarina sai jäädä hyllylle tähän päivään saakka. Kirjan toinen Suomessa ennen julkaisematon tarina on "Kite Weather" eli Leijat vuodelta 1946.

Kokoelman muutkin sarjakuvat ovat ajatuksen kanssa valittuja. Suurin osa niistä on julkaistu aikoinaan joko lyhennettyinä tai uudelleen piirrettyinä.

Toisen klassisen ankkapiirtäjän Al Taliaferron päivästrippejä 30- ja 40-luvuilta on julkaistu jo kuuden kokoelman verran Aku Ankan päivästä päivään -sarjassa. Se on nyt saanut rinnalleen värilliset Aku Ankan Sunnuntaisarjat.

Ensimmäisen osan sarjat ovat vuosilta 1939-40. Bob Karpin käsikirjoittamat, sivun mittaiset, joskus sanattomat sarjat edustavat hupsuine vitseineen sarjakuvan viattomuuden aikaa. Vaikka tarinoiden harmiton huumori

tuntuu ainakin suurempina annoksina toivottoman kaavamaiselta, jostain syystä siihen ei voi olla ihastumatta. Viehätyks on jokseenkin samaa kuin mykkäelokuvienvien charmi.

Asiaan voi kyllä suurelta osin vaikuttaa Taliaferron loistava kynänjälki. Selkeissä, ilmeikkäissä kuissa olisi monilla nykyisillä ankkantekijöillä opittavaa. Albumin miinuspuolin voisi laskea tietokoneella sinänsä huolellisesti tehdyn värityksen, jonka sävyt ovat aivan liian imeliä. Värittäjä olisi voinut myös hillitä intoaan tehdä liukuja väristä toiseen, vaikka sellaiset ovatkin koneella helppoja toteuttaa.

Muuten, nyt kun vanhat sarjat näyttävät olevan suosiossa, eikä olisi korkea aika saada uusintapainos 70-luvun alussa ilmestyneestä Mikki Hiiren kulta-aika -sarjasta, jossa esiteltiin Iwerksin ja Gottfredsonin ratkiriemukkaita Mikki-juttuja 30-luvun alusta?

Jukka Heiskanen

SARJAKUVA- ÄÄNESTYS

Ilmoita postikortilla 25.2.1994 mennessä, mitkä olivat mielestäsi kolme parasta kotimaista ja kolme parasta käännösalbumia vuonna 1993. Jos haluat, voit myös kertoa, mikä oli mielestäsi paras ulkomailla ilmestynyt albumi viime vuonna, ts. minkä albumin haluaisit ilmestyvän suomeksikin. Lähetä korttisi päätoimittajan osoitteeseen, joka löytyy sivulta 2. Vastanneiden kesken arvotaan huimia sarjakuvapalkintoja.

MYYDÄÄN

Sarjainfon toimitussihteeri harventaa kokoelmiaan. Kaupan on parikymmentä pahvilaatikollista sarjakuvia alkaen 40-luvulta. Enimmäkseen löytyy kotimaisia perussarjakuvia 50-70-luvuilta (Tarzan, Mustanaamio, länkkäreitä, scifiä...). Jonkin verran on myös lähinnä scifisarjakuvia englannin kielellä. Luettelointia ei valitettavasti ole, joten soitele ja kysy, löytyykö kaipaamiasi sarjakuvia. Muutama scifiromaani ja dekkarikin olisi tarjolla.

Harri Römpötti
 puh. 90-492266